

אב, תשפ"א
יולי, 2021

אל: מפקחים כוללים, מנהלי בתי הספר, רכזים, מורים ל"גאוגרפיה - אדם וסביבה" בכיתות ה'- ו'
ול"מולדת, חברה ואזרחות" בבתי הספר היסודיים – בכיתות ב'- ד'
מאת: אלי דורי, מנהל תחום דעת (מפמ"ר) "גאוגרפיה - אדם וסביבה" ו"מולדת, חברה ואזרחות"

שלום רב,

הנדון: חוזר מפמ"ר ל"גאוגרפיה - אדם וסביבה" ו"מולדת, חברה ואזרחות" – התשפ"א/ב/3
לבתי הספר היסודיים

בחוזר זה:

- א. [דברי פתיחה](#)
- ב. [מיקוד ההוראה והלמידה ב"מולדת חברה ואזרחות" וב"גאוגרפיה - אדם וסביבה"](#)
- ג. [למידה חברתית – רגשית בתחום הדעת](#)
- ד. [לומד עצמאי](#)
- ה. [הוראת "מולדת, חברה ואזרחות" ו"גאוגרפיה - אדם וסביבה" בעזרת מאגרי מידע ממוחשבים](#)
- ו. [נושאים ודגשים בתוכניות הלימודים בתשפ"ב](#)
- ז. [מפת ישראל](#)
- ח. [פיתוח מקצועי](#)
- ט. [דרכי התקשרות](#)

א. דברי פתיחה

שנת הלימודים תשפ"ב בפתח, וזו ההזדמנות להודות לכולכם על צליחת שנה מאתגרת שחוויתם בתשפ"א, בשל מגיפת הקורונה. שנה שבה הייתה לכל אחד מאחד מכם ההזדמנות לשנות ולטייב תהליכי הוראה למידה והערכה, נוכח המצב והלמידה האחרת מזו אליה הייתם מורגלים. אני נכנס השנה לתפקיד מפמ"ר 'גיאוגרפיה – אדם וסביבה' ו'מולדת חברה ואזרחות' בשליחות גדולה. אני מאמין שכל אחד ואחת מהמורים והמורות בתחום הדעת שלנו הם שגרירים של המקצוע ויכולים להוביל למינוף תחום הדעת. ברצוני לאחל לכל המנהלים, המורים ולכל השותפים לדרך שנה טובה, שנת בריאות טובה, שנת התחדשות, ובעיקר שנה של עשייה פורייה ומעצימה והנאה בעבודה.

• "מולדת, חברה ואזרחות"

תוכנית הלימודים ב"מולדת חברה ואזרחות" היא חובה כחלק מאשכול מקצועות היסוד אוריינות שפתית, מורשת, חברה ורוח (על פי תוכנית הגמישות הניהולית, תשפ"א). תוכנית הלימודים היא תכנית אינטגרטיבית לכלל תלמידי מערכת החינוך בכיתות ב'-ד' בבתי הספר הממלכתיים, הממלכתיים-דתיים, הערביים והדרוזים. התוכנית מציגה את אבני היסוד מתחומי הדעת המרכיבים אותה "גאוגרפיה – אדם וסביבה", אזרחות, אקולוגיה, היסטוריה, כלכלה וסוציולוגיה, והיא מהווה מכנה משותף לכלל הלומדים. במוקד התכנית המושג "מולדת" על מרכיביו הסביבתיים, חברתיים, תרבותיים, מורשתיים, היסטוריים ורגשיים. הלימוד הוא במעגלים מתרחבים של המציאות החברתית והלוקלית של הלומדים (משפחה - קהילה ושכונה - יישוב - מדינה). עיקרון זה מתבסס על כך שב"מולדת, חברה ואזרחות" עוסקים בסוגיות ובעיות מסביבות הלומדים ומחיי היום-יום שלהם. התכנית שמה דגשים על: מקום הפרטים בחברה וקשרי הגומלין ביניהם; הכרת הסביבה במובן הערכי כדי לחזק את זיקת הלומדים למקום שבו הם חיים, למדינת ישראל ולארץ ישראל; יסודות ראשוניים להתנהגות בחברה דמוקרטית; הכרת סיפורי ראשוניים, משפחות ויישובים בראי תולדות ארץ ישראל (בבתי הספר הערביים והדרוזים מוצע ללמד על משפחות ויישובים ערביים ודרוזים); לימוד מבוחר תכנים מתולדות קבוצות האוכלוסייה האחרות, שילוב ה"חינוך הפיננסי", והצרכנות הנבונה. בימים אלה, אנו שוקדים על עדכון תוכנית הלימודים בהתאם ליעדי משרד החינוך לקראת 2030.

תוכנית הלימודים עוברת בימים אלו התאמה ועדכון, ותפורסם לאחר אישורה.

• "גאוגרפיה - אדם וסביבה"

תוכנית הלימודים ב"גאוגרפיה - אדם וסביבה" היא חובה כחלק מאשכול מקצועות היסוד אוריינות שפתית, מורשת, חברה ורוח (על פי תוכנית הגמישות הניהולית, תשפ"א). תחום דעת הנלמד החל מכיתות ה' - הינו מקצוע העוסק במרחב הסובב אותנו, ומתוך כך הינו מקצוע בינתחומי המחבר בין מתחומי המדעים, החברה, הרוח והמורשת. המקצוע עוסק בתכנים מתחומים אלה ומתמודד עמם בעזרת מגוון מתודולוגיות. יש חשיבות רבה להקניית ידע, מיומנויות וערכים להבנת התהליכים המתרחשים סביבנו. במסגרת שיעורי "גאוגרפיה - אדם וסביבה" חשוב לעקוב עם התלמידים אחר אירועים המתרחשים בארץ ובעולם, לנתח את ההקשרים הגאוגרפיים שלהם, ולדון בהם בהיבטים התוכניים והערכיים: העמקת החינוך לאהבת הארץ, מודעות לערכי סביבה ונוף, טיפוח ערכים חברתיים והומניסטיים/אנושיים, יש לשלב בלימוד ובדין בכתות חינוך לאחריות ומעורבות בקהילה ולחשיבה ביקורתית. בעבודה בכתות נשים דגש על פיתוח כישורי חשיבה, למידה בדרך החקר והתאמת תהליכי ההוראה-למידה- הערכה לטכנולוגיות של המאה ה-21, ולכישורים ומיומנויות בהתאם לדמות הבוגר הרצוי לקראת 2030.

ב. מיקוד ההוראה והלמידה ב"מולדת, חברה ואזרחות" וב"גאוגרפיה - אדם וסביבה"
תוכניות הלימודים ב"מולדת, חברה ואזרחות" וב"גאוגרפיה - אדם וסביבה" מאפשרות קידום תהליכי הוראה, למידה והערכה חדשניים ואיכותיים, כמו גם קידום הישגים לימודיים וחברתיים – ערכיים. תהליכי ההוראה מזמנים שימוש בכלים מגוונים, בכלי תקשוב, בחומרים ואסטרטגיות התומכים בעקרונות הלמידה המשמעותית ומאפשרים שיפור מתמיד של תפקודי הלומד. כמו כן יוצרים נושאי הלימוד הזדמנות לעיסוק במיומנויות רגשיות וחברתיות ובערכים חברתיים, תרבותיים, סביבתיים
לקראת שנת הלימודים תשפ"ב הוכן מיקוד ההוראה והלמידה והנושאים להרחבה על פי התקדמות הלמידה, במטרה לאפשר למידה משמעותית וצמצום פערים לימודיים בעקבות תקופת מגפת הקורונה . מובן שבשל חשיבות כלל הנושאים בתוכנית הלימודים, כולל אלו שלא נכללו במיקוד, חשוב להתקדם בלמידה על פי המצב בכתות.
במהלך ההוראה מומלץ לשלב תכנים אקטואליים ורלוונטיים לחיי היום יום. בכתות ה-ו חשוב לשים דגש על ניתוח מרחבי המבוסס על מיפוי מקוון במערכות מידע גאוגרפיות (GIS) ותוך שימוש במגוון מקורות מידע מתוקשבים המאפשרים בזמן אמת מעקב, עיבוד, ניתוח והסקת מסקנות אודות השינויים המהירים המתרחשים בעולם.

[טבלת מיקוד הלמידה ונושאים להרחבה ב"מולדת, חברה ואזרחות" בכיתות ב' - ד'](#)

טבלת מיקוד הלמידה ונושאים להרחבה ב"גאוגרפיה אדם וסביבה" בכיתות ה' - ו'

ארגון נושאי הלימוד יכול שני מעגלי הוראה - למידה:

מעגל ראשון - לימודי ליבה שהינם לימודי חובה הכוללים מושגים גאוגרפיים. בחלק מפרקי ההוראה הנכללים בליבת הידע והמיומנויות ישנה הנחיה לבחור פרק מסוים מתוך מספר חלופות. הפרקים הללו מסומנים בצבע.

מעגל שני - נושאים לבחירה והרחבה שלא נכללו במיקוד, אם יותר זמן, על פי החלטת המורה ועל פי המדיניות הבית ספרית.

כחלק מתהליכי הוראה למידה והערכה משמעותיים מומלץ על למידה בדרך החקר, למידה מבוססת פרויקטים, מטלת ביצוע, למידה מבוססת מקום וכן על שילוב סיורים לימודיים. למידה בדרך זו מלווה בלימוד תכנים גאוגרפיים ומיומנויות גאוגרפיות רלבנטיות, תוך שימוש במפות. תוכניות הלימודים ב"מולדת, חברה ואזרחות" ו"גאוגרפיה - אדם וסביבה" חושפות את הלומדים לתהליכי החקר ומאפשרות הקניית מיומנויות חקר. בכיתות ג' בנושא "היישוב שלי", בכיתה ד' – "המדינה שלי" בכיתה ה' - "אדם וסביבה באגן הים התיכון", בכיתה ו' - "ארץ ישראל לאזוריה וירושלים בירת ישראל". בהתאם לתוכנית, התלמיד נדרש להקדיש חלק ניכר מתהליך הלמידה להתמודדות עם דילמות וסוגיות מורכבות. בנוסף, עליו לחקור את "אזור מגוריו" וסביבת מגוריו, לנסח שאלות מחקר, לאסוף מידע, לעשות שימוש בכלי חקר, למפות את המידע, לעבד נתונים, להסיק מסקנות להציג פתרונות ולהציגם במליאה.

ג. למידה חברתית-רגשית בתחום הדעת

בבסיס מדיניות דמות הבוגר/ת עומדת התפיסה כי תהליך החינוך וההוראה כולל בתוכו ידע, מיומנויות וערכים. שילוב ערכים ומיומנויות חברתיות-רגשיות מחזק את הלמידה ויוצר תהליכים של צמיחה אישית - רגשית וערכית. השנה החולפת, בה התמודדנו עם מגפת הקורונה, העלתה על סדר היום בעוצמה חזקה במיוחד את הצורך בלמידה רגשית-חברתית ובדיון בסוגיות ערכיות וחברתיות. הלמידה הרגשית-חברתית יכולה לפתח אצל הלומד/ת ערכים ומיומנויות תוך אישיות של: הכוונה עצמית ומודעות עצמית וערכים ומיומנויות בינאישיות של: מודעות חברתית, התנהלות חברתית ואוריינות גלובלית (מעורבות ויוזמה חברתית ופתיחות תרבותית).

הנחת היסוד שלנו היא כי תהליך הלמידה והתוכן הלימודי מעוררים בקרב המלמד/ת והלומד/ת תחושות, רגשות, אסוציאציות, חוויות אישיות ודילמות ערכיות, המשפיעות עליו/ה ועל הלמידה. שילוב ערכים ולמידה רגשית-חברתית צריכים להיות חלק בלתי נפרד מההוראה בכיתות. זאת על מנת שהתלמידים יבטאו את הרגשות והמחשבות המתעוררים בהם במפגש עם החומר הנלמד, יבררו את הערכים, הכישורים והמיומנויות, הנגזרים מהתוכן הנלמד, ויבדקו כיצד יוכלו לחזק בתוכם וליישם בחייהם את אותם ערכים וכישורים. בקרוב יפורסמו מחוונים לשילוב ערכים ומיומנויות תוך אישיות ובינאישיות בתחומי הדעת.

לקריאה נוספת - [שילוב למידה רגשית חברתית וערכים בתחומי הדעת](#).
[דוגמאות לשילוב למידה ערכית חברתית-רגשית בהוראת "גאוגרפיה אדם וסביבה"](#).

ד. לומד עצמאי

מדיניות הלמידה של משרד החינוך בשנת תשפ"ב מגדירה כמטרה מרכזית את כינונה וטיפוחה של יכולת למידה עצמאית. למידה עצמאית מבוססת על שלוש הנחות יסוד :

- התלמידים חייבים להיות פעילים על מנת להבין באמת את מה שהם לומדים.
- רכישת מיומנויות למידה עצמאיות הכרחית הן להבנה הן להמשך התפתחות אישית ומקצועית לאורך החיים.
- הלמידה העצמאית חייבת להתבצע בתוך ההקשר הרחב של הידע הגאוגרפי.

מעבר ללמידה עצמאית ברמות שונות מסמן מחדש את תפקידו המרכזי של המורה במסגרת התהליך – כמנחה ומלווה תהליכים של בניית הבנה. במהלך שנת הלימודים הקרובה, הטמעת הלמידה עצמאית תבוא לידי ביטוי בפיתוח המקצועי ובהצעות לדרכי הערכה מותאמות. אנו ממליצים לצוותי ההוראה לתכנן מראש באיזה שלבים של הלמידה ישולבו מתודות של למידה עצמאית.

דוגמאות ללמידה עצמאית בגאוגרפיה אדם וסביבה וחשיבותה.

ה. הוראת "מולדת, חברה ואזרחות" ו"גאוגרפיה - אדם וסביבה" בעזרת מאגרי מידע ממוחשבים ברשת האינטרנט קיימים אתרים המתארים תופעות ותהליכים בזמן התרחשותם, וכן מאגרי מידע רבים שיש בהם מידע, מפות, צילומי אוויר. כל אלה מאפשרים להקנות ללומדים מידע, יכולת חשיבה ושליטה בדרכי מחקר ובמיומנויות שיסייעו לו בהבניית הידע על הארץ, האזור והעולם. שימוש במאגרי המידע המתקשבים יעזור בקידום הוראת המקצוע. מומלץ לשלב מאגרי המידע הממוחשבים בהוראה ובלמידה, להלן דוגמאות:

• המרחב הפדגוגי בפורטל עובדי ההוראה

- חומרי הוראה, למידה והערכה למורי ב'-ד' ממוינים על פי נושאי הלימוד במולדת, חברה ואזרחות.

- חומרי הוראה, למידה והערכה למורי ה'-ו' ממוינים על פי נושאי הלימוד בגאוגרפיה אדם וסביבה.

המרחב הפדגוגי מרכז חומרי ההוראה- למידה- הערכה, יחידות הוראה, תוכניות לימודים, המלצות לפעילויות ועוד. האתר מתעדכן בקביעות.

בנוסף אפשר למצוא במרחב הפדגוגי שפע של שיעורים מצולמים ללמידה מקרוב ומרחוק, המותאמים לתוכנית הלימודים.

• יחידות הוראה במחולל ההוראה

במרחב הפדגוגי נוספו לאחרונה לשימושכם יחידות הוראה חדשות ומעודכנות במחולל הוראה דיגיטלי. יחידות ההוראה "יושבות" על גבי פלטפורמה דיגיטלית חדשנית, ובנויות על פי נושאי תוכנית הלימודים. כל יחידת הוראה כוללת סדרה של כחמישה שיעורים הבנויים סביב רעיונות גדולים מרכזים. מורים ומדריכים מומחים בתחום הדעת בונים את היחידות המציעות פריטי הוראה לכל שיעור ונותנים רעיונות והשראה להוראה מעשירה. בכל פריט הוראה מוטמעות מיומנויות מרכזיות שאנו מבקשים להקנות לתלמידים, ערכים שהלימוד מזמן עיסוק בהם והצעות לפרקטיקות מגוונות להוראה. אתם מוזמנים לבחור, לפי שיקול דעתכם, את המתאימים ביותר לתלמידים שלכם. לצד יחידות ההוראה עומד לרשותכם מחולל הוראה אליו תוכלו לגרור את הפריטים שבחרתם, לערוך אותם ולהוסיף חומרים נוספים לפי שיקול דעתם (חומרי מקור, סרטונים הפעלות ועוד) ולהפוך אותם לשיעורים מסוגים שונים:

פנים אל פנים לצד שיעורים מקוונים ללמידה מרחוק סינכרונית וא-סינכרונית. את השיעורים שהכנתם תוכלו לשמור באזור האישי במרחב הפדגוגי ולחזור אליהם בכל עת. בכל עת תוכלו לערוך את השיעור, לשתף אותו וליצור שיעורים נוספים. [קישור](#) למדריך השימוש במחולל ההוראה ואיתור יחידות הוראה ב"מולדת, חברה ואזרחות" וב"גאוגרפיה אדם וסביבה" על פי שכבת הגיל והנושאים בתוכניות הלימודים.

• תיק תוכניות לימודים בפורטל עובדי ההוראה

[בתיק תוכניות לימודים בפורטל עובדי ההוראה](#) מתפרסמים תכנים, פעילויות, מערכי השיעור וחומרי ההעשרה המותאמים לתוכנית הלימודים ב "מולדת, חברה ואזרחות" וב"גאוגרפיה - אדם וסביבה". בנוסף, בכול נושא מופיעים תקצירי תכנים וריכוזי חומרי הוראה מותאמים לנושא, החומרים מתעדכנים מעת לעת.

• הפורטל הגאוגרפי הלאומי של המרכז למיפוי ישראל

המרכז למיפוי ישראל (מפ"י) פיתח [אתר](#) שבו מוצגים נושאים גאוגרפיים שונים באמצעות מפות. על מפת בסיס ניתן להעלות שכבות של נושאים נבחרים. השרת החדש מכיל רכיבים מגוונים. ניתן לשמור באזור האישי מפות על ידי הכנת שכבות ע"י המשתמש.

• "מבט גאוגרפי-מושגים מהסרטים"

[האתר](#) משמש כמילון גאוגרפי מצולם ומכיל סרטונים קצרים שעוסקים במושגים גאוגרפיים שונים. כל סרטון מוקדש למושג גאוגרפי אחד הלקוח מאחד מתחומי ה"גאוגרפיה - אדם וסביבה". בעזרת הסרטונים אפשר ליצור פתיח מעורר עניין בנושא הנלמד, או לסכם נושא באמצעות סרטון. [באתר "גאוגרפיה ופיתוח הסביבה" של מנחם](#) שפע של חומרי למידה, עזרי הוראה וקישורים שונים.

• Google Earth web, Google Maps

האתר גוגל ארץ וגוגל מפות מכילים צילומי אוויר ולווין של כדור הארץ ושכבות רבות של מידע כגון: גבולות, אתרים, תמונות, מפות. **Google Earth web** מאפשר לראות את פני כדור הארץ בתלת מימד ו"לטייל" במקומות שונים. באמצעות תוכנה זו אפשר לעקוב אחרי אירועים "בזמן אמת" כמו שיטפונות, שריפות, התפרצויות הרי געש. כמו כן ניתן להוסיף עם התלמידים שכבות מידע למפות.

- וכן אתרים כגון: [הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה](#), [מרכז המידע של הבנק העולמי](#), [Google Data Explorer](#) ועוד.

1. נושאים ודגשים בתוכניות הלימודים בשנת הלימודים תשפ"ב

נבקש להדגיש בתוכניות הלימודים השנה מספר נושאים:

• שינויי אקלים

חשוב להדגיש בהוראה את נושא ההתחממות גלובלית, המחסור במים, תופעות מזג האוויר הקיצוניות שהולכות והופכות תדירות יותר בארץ ובעולם. יש להתייחס לגורמים, להשלכות החמורות ולדרכים בהן אפשר לצמצם את הפגיעה תוך הפעלת התלמידים במעורבות בקהילה.

• החינוך הפיננסי – צרכנות נבונה והשפעתה על המרחב

חינוך פיננסי ואוריינות פיננסית הוכרו כחלק ממימוניות המאה ה-21 החיוניים לאזרח ולחברה. בבית הספר היסודי החינוך הפיננסי משתלב בתוכנית הלימודים "מולדת חברה ואזרחות" לכיתות ב'-ד'. פרקי הלימוד הרלבנטיים עוסקים בהיבטים אזרחיים, ערכיים, סביבתיים ולאומיים, סדרי עדיפויות וקבלת החלטות של הפרט, המשפחה והקהילה, צרכנות נבונה, חשיבות החיסכון, מחירה המרחבי והאקולוגי של תרבות השפע והצריכה, קיימות חברתית והיכרות עם מוסדות ציבור פיננסיים ביישוב ובמדינה.

[חומרי למידה בעברית ובערבית בנושאי החינוך הפיננסי](#)

• העמקה בלימוד מדינת מרוקו בכיתה ה' בעקבות הסכם ישראל - מרוקו.

בחודש דצמבר 2020 נחתם הסכם בין ישראל למרוקו, הקובע את חידוש היחסים הדיפלומטיים בין שתי המדינות. בעקבות הסכם זה פתחה ישראל משרד קישור ברבאט בירת מרוקו ובמקביל פתחה מרוקו משרד קישור בתל אביב.

שתי המדינות הגיעו להסכמות שכללו בין השאר: אישור טיסות ישירות בין המדינות, חידוש מידי של יחסים דיפלומטיים מלאים, קידום שיתופי פעולה כלכליים בתחום המסחר, החדשנות, הטכנולוגיה, התעופה האזרחית, התיירות, המים, החקלאות, התקשורת ועוד.

בשנת הלימודים תשפ"ב, במסגרת לימוד הנושא: "אדם וסביבה באגן הים התיכון" הנלמד בכתות ה' מומלץ להתמקד במרוקו. שימו לב, בספרי הלימוד לכיתה ה' יש פרק נרחב העוסק במרוקו בו תמצאו התייחסות למגוון הנופים, לתרבות העשירה של המדינה, רמת פיתוחה, תוכניות לעתיד וכן התייחסות ליהדות מרוקו ולמורשתה. ספרי הלימוד המאושרים:

מסביב לים התיכון, ספר לימוד בגאוגרפיה (בעברית ובערבית), הוצאת מטח, 2005.

גאוגרפיה לכיתה ה' (לחינוך התורני), ספר לימוד, הוצאת מטח, 2014.

• המכבייה ה-21

תיערך בארץ בימים י"ג-כ"ז בתמוז התשפ"ב, 12-26 ביולי 2022, וצפויים להשתתף בה למעלה מ-10,000 ספורטאים. בתי הספר נקראים לעסוק בנושא במסגרות שונות כדי לשתף את תלמידי מערכת החינוך בישראל ברעיון המכבייה ובערכיה. למטרה זו, המזכירות הפדגוגית מגבשת תוכניות מגוונות המשלבות את הנושא בתחומי דעת שונים. תוכניות אלה והפעילויות המוצעות בהן יפתחו צוהר להעמקה בנושאים הקשורים לאירועי המכבייה בעבר ובהווה. מומלץ לשלב בהוראת תחום הדעת בתשפ"ב מידע ומיפוי שכבות מידע על אודות מדינות המוצא של משתתפי המכבייה באמצעות Google Earth, Google maps.

ז. מפת ישראל

לקראת שנת הלימודים התשפ"ב אנו חוזרים ומדגישים את החשיבות שיש ללימוד המפה של ישראל במסגרת לימודי ה"גאוגרפיה – אדם וסביבה". הידע וההבנה של תופעות ותהליכים ברמה העיונית, חייבים להיות מלווים בהכרה של מפת הארץ: האזורים הטבעיים והנופים, הגבולות, היישובים ועוד. אנו מאמינים כי לימוד "גאוגרפיה אדם וסביבה" בדרך זו יתרום לחיזוק הזיקה של התלמידים למדינת ישראל. מפת ישראל לתלייה בכיתה ו/או לשימושם של תלמידים ניתן לרכוש ב[מרכז למיפוי ישראל](#). במקרה של רכישת מפות ממקור אחר, יש להקפיד על כך שהן מבוססות על מסד הנתונים של המרכז למיפוי ישראל.

[הצעות לפעילויות ללימוד ולתרגול](#) השימוש במפת ישראל מפורסמות במרחב הפדגוגי.

ח. פיתוח מקצועי

בשנת הלימודים התשפ"ב יכלול הפיתוח המקצועי למורים כנסים והשתלמויות ארציות. הפיתוח המקצועי חיוני לכל המורים כדי להתעדכן במידע גאוגרפי, בפרויקטים שונים המתקיימים במהלך שנת הלימודים, בדרכי הוראה מקרוב ומרחוק ובנושאים נוספים הקשורים בהוראת "מולדת, חברה ואזרחות" ו"גאוגרפיה אדם וסביבה" בבתי הספר.

פרטים לגבי ההשתלמויות לפיתוח מקצועי והכנסים יפורסמו בשולחן המפמ"ר ב"מה חדש" ובלשונית

[פיתוח מקצועי – השתלמויות וכנסים](#)

להלן פירוט חלק מההשתלמויות והכנסים הצפויים להתקיים בשנת הלימודים תשפ"ב*:

• השתלמות מתוקשבת ארצית

גם השנה נקיים השתלמות ארצית למורים המלמדים בבתי הספר היסודיים בנושא הוראה משמעותית

ב"גאוגרפיה - אדם וסביבה" ו"מולדת, חברה ואזרחות". ההשתלמות תהיה מקוונת בהיקף של 30 שעות לגמול עם ציון, במתווה אופק חדש ותתבצע באמצעות מפגשים סינכרוניים. הרשמה ופרטים [נוספים](#) [במסגרת אלנט](#) ובלשונית: "[פיתוח מקצועי – השתלמויות וכנסים](#)" בשולחן המפמ"ר. קישור להרשמה ראשונית - [טופס ההרשמה](#).

• **השתלמויות ה"כוורת" - פיתוח מקצועי מקוון למורי היסודי, בהתאמה אישית.**

הכוורת הינה מרחב התפתחות אישי וצמיחה ייעודי למורי היסודי. הכוורת הושקה לראשונה בדצמבר 2020 וכבר נהנו והרוויחו מהתכנים שבה, למעלה מ-5000 מורי יסודי. הלמידה בכוורת מתקיימת בקמפוס מקוון וחדשני. בו תוכלו לבחור בעצמכם באיזה מסלול להשתלם ואת יחידות הלימוד ולשלב מספר יחידות מתחומי דעת שונים. כולן מוכרות לגמול השתלמות של אופק חדש! ניתן ללמוד אותן בכל מקום ובכל זמן. כוורת שני ערוצי למידה:

"**המסלול הגמיש**" של יחידות קטנות בנות 3 או 6 שעות של מיומנויות למידה, פרקטיקות הוראה מגוונות וחדשניות, כלים ללמידה מרחוק ומקרוב, ערכים ועוד, מ-28 תחומי דעת. לעת עתה בכוורת מעל 250 יחידות למידה מרתקות לבחירתכם. "**עסקאות חבילה**"- קורסים מקוונים, מונחים של 30 שעות בתחומי דעת שונים, ממוקדים בנושא מסוים.

הצטרפו אלינו לקהילת מורי הכוורת:

- לקטלוג הכוורת, [לחצו כאן](#)
- להתרשמות מסביבת הכוורת, [לחצו כאן](#)
- להרשמה לכוורת, [לחצו כאן](#)
- הצטרפו לדף הפייסבוק שלנו, [לחצו כאן](#)
- עקבו אחרינו באינסטגרם, [לחצו כאן](#)

בכוורת מגוון גדול של השתלמויות קצרות על נושאים ממוקדים, לפי תוכניות הלימודים למורי מולדת וגאוגרפיה. פרטים נוספים והרשמה [באתר ה"כוורת"](#).

• **השתלמויות מיקרוקרדיטציה (מטח)**

ההשתלמויות בנושאי הוראה ייעודיים ובתחום "גאוגרפיה- אדם וסביבה". במודל השתלמות זה צובר המשתלם 10 שעות בהתאם לנושא ההשתלמות והמיומנויות בהן היא עוסקת. פרטים נוספים וקישור להרשמה יפורסמו בשולחן המפמ"ר ב"מה חדש" ובלשונית: "[פיתוח מקצועי – השתלמויות וכנסים](#)" וכן [באתר מטח](#).

• **השתלמות מתוקשבת ארצית באזרחות** למורי "מולדת, חברה ואזרחות" נקיים השתלמות ארצית למורים המלמדים "מולדת, חברה ואזרחות" ההשתלמות תהיה בת 30 שעות לגמול עם ציון ותתבצע

בשילוב של מפגש פנים אל פנים ומפגשים ברשת האינטרנט. הרשמה ופרטים נוספים יפורסמו בשולחן המפמ"ר ב"מה חדש", בלשונית: "[פיתוח מקצועי – השתלמויות וכנסים](#)" [ובאתר מטח](#).

• **השתלמות למורים מובילים** בבתי הספר היסודיים. מתוכננת השתלמות של 3 ימים מרוכזים בבית יציב בבאר שבע ומתוכננת ל- י"ז עד י"ט אדר ב' תשפ"ב / 20 עד 22 במרץ 2022. קישור [לטופס ההרשמה](#).

* יתכנו שינויים. פרטים על כל ההשתלמויות יתפרסמו [בשולחן המפמ"ר ל"גאוגרפיה - אדם וסביבה"](#) ו"מולדת, חברה ואזרחות" [ביסודי](#).

ט. דרכי התקשרות

במהלך השנה מתפרסמות הודעות חשובות בנושאים שונים הקשורים באופן ישיר להוראת המקצוע. המידע מתפרסם [ב"מה חדש" ב"שולחן המפמ"ר" במרחב הפדגוגי](#). באתר תמצאו את כל המידע שיוצא מטעם הפיקוח על הוראת המקצוע: חוזרי המפמ"ר, פרטים על ההשתלמויות, צוותי הדרכה ועדכונים בנושאים שונים. כמו כן ניתן לפנות דרכו ישירות למפמ"ר - ["גאוגרפיה - אדם וסביבה"](#)

בברכת שנה טובה ועשייה פורייה ומוצלחת!

אלי דורי, מנהל תחום דעת (מפמ"ר)

"גיאוגרפיה - אדם וסביבה" ו"מולדת, חברה ואזרחות"

העתקים:

ד"ר מירי שליסל, יו"ר המזכירות הפדגוגית

גב' דליה פניג, ס' יו"ר המזכירות הפדגוגית, ומנהלת אגף א' לפיתוח פדגוגי

מר עבדאלה ח'טיב, מנהל האגף לחינוך ערבי

גב' איה חיראדין, מנהלת המגזר הדרוזי

גב' אתי סאסי, מנהלת אגף א' לחינוך יסודי

גב' אלירז קראוז, ראש אגף חברה ורוח